

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
ЛУТАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ПРАКТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

І НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

16 травня 2019 р.

Київ

ЗБІРНИК ТЕЗ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 37.01:373.01:122(082)

**Всеукраїнська науково-практична конференція проводиться
відповідно до плану роботи Національної академії педагогічних
наук України**

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
Протокол № 6 від 25 квітня 2019 р.*

Редакційна колегія:

С. О. Сисоєва, доктор педагогічних наук, професор — *голова ред. кол.*
О. М. Топузов, доктор педагогічних наук, професор — *заст. голови ред. кол.*
Н. П. Дічек, доктор педагогічних наук, професор;
М. Д. Култаєва, доктор філософських наук, професор;
О. Л. Караман, доктор педагогічних наук, професор;
Н. Б. Антонець, кандидат педагогічних наук, с. наук. с.;
К. Ю. Ладоня, відповідальний редактор

**Практична філософія і Нова українська школа: збірник
тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня
2019 р., м. Київ. — Київ: НАПН України, Інститут педагогіки
НАПН України, 2019. — 168 с.**

ISBN 978-966-644-492-5

Збірник містить тези виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Практична філософія і Нова українська школа», що пройшла в НАПН України 16 травня 2019 р.

Тези присвячено таким питанням сучасної освіти, як алгоритми виховання гармонійної і культурної людини, виклики освіти дітей Z-покоління, критерії якості шкільної освіти у світлі філософських рефлексій, західний та український досвід модернізації шкільної освіти.

УДК 37.01:373.01:122(082)

*Матеріали подано в авторській редакції,
за достовірність фактів, цитат, посилань на джерела
та вживання назв документів, власних імен тощо
відповідають автори публікації.*

ISBN 978-966-644-492-5

© НАПН України, 2019

© Інститут педагогіки НАПН України, 2019

Клешко С. Ф. Концепт власної практичної філософії освіти	73
Мороз І. В. Роль учителя в умовах дослідницького навчання історії в старших класах	76
Онаць О. М. Керівник закладу освіти в системі розвитку людського капіталу.....	79
Прокопенко І. Ф. Новій школі України — нова компетенція вчителя	81
Радченя І. В. Професійно-педагогічна підготовка життєвотворчого вчителя у площині філософської рефлексії.....	84
Топузов М. О. Учитель у системі розвитку людського капіталу.....	87
Топузов О. М. Педагог як творець особистості цифрової доби.....	90
Ушмарова В. В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до виховання на цінностях: від теорії до практики.....	92

Напря́м п'ятий

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У СВІТЛІ ФІЛОСОФСЬКИХ РЕФЛЕКСІЙ

Ваховський Л. Ц. Шкільна освіта в контексті постнекласичної раціональності	98
Бойченко М. І. Виховання основ академічної доброчесності як передумова і складова забезпечення якості шкільної освіти.....	101
Сагуйченко В. В. Освітні інституції у сучасній культурі.....	104

закладів освіти та педагогів на благо українського суспільства і кожного громадянина. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Матеріали парламентських слухань «Стан дотримання прав внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території України, та на територій, не контрольованій українською владою в зоні проведення антитерористичної операції» / Інститут економіки та прогнозування НАН України. URL: <http://ief.org.ua/?p=5739>].
2. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання науки і освіти» від 10 квітня 2019 року. с. 27 (ПРОЕКТ). URL : http://kno.rada.gov.ua/news/Robota_Kom/Parl_Kom_slukh/Parl_slukh/8_skl/75312.html].
3. Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ. Аналітична доповідь / Центр Разумкова. URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_LUD_KAPITAL.pdf].
4. Українське суспільство: міграційний вимір: нац. доповідь Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ., 2018. 396 с.

Прокопенко Іван Федорович,

доктор педагогічних наук, професор,

академік НАПН України,

ректор Харківського національного педагогічного

університету імені Г.С. Сковороди

НОВІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ —

НОВА КОМПЕТЕНЦІЯ ВЧИТЕЛЯ

У стратегії становлення і розвитку незалежної України громадянськість, науковці, політики і держава в цілому серед пріоритетів, що супроводжуватимуть реформування усіх сфер суспільства, особливе місце відводять освіті. Як відповідь на сучасні виклики розроблено систему «покрокового» реформування освіти. В переліку запланованого і вже здійснюваного особливе місце відводиться новій українській школі, змісту і якості шкільної освіти. За змістом і якістю шкільної освіти Україна має достойне рейтингове місце серед провідних країн світу. Виходячи із того, що сама

освіта є основоположною функцією держави, а її першочерговим завданням є формування у школяра чи студента громадянських, патріотичних і професійних компетенцій, здатних забезпечити їм вільне входження у самостійне доросле і професійне життя, освіту слід і надалі вважати державним пріоритетом, а її зміст і якість наповнювати новими характеристиками.

Нова Україна, сучасне українське суспільство знаходиться у стані прискороного реформування. Незалежно від об'єкта реформування, якісні зміни обумовлені станом і якістю освіти. Прискорений розвиток економіки чи соціальної сфери, армії чи аграрного сектору об'єктивно обумовлений першочерговими якісними змінами в освіті як передумові успішності реформ в цілому.

Саме цій меті підпорядкована концепція нової української школи. Ми виходимо із науково обґрунтованого положення, що нове не відкидає кращих досягнень попереднього, або старого, а нове — це удосконалений власний і зарубіжний досвід.

Одночасно ми обстоюємо тезу, яка відкидає старий підхід до визначення місця освіти у складній системі реформи, за яким спочатку слід побудувати високоефективну економіку, а потім уже забезпечувати нову якість освіти. Освіта повинна реформуватися в першу чергу і на цьому освітньо-науковому фундаменті зводиться нова високотехнологічна і інноваційна економіка, нова система демократичних суспільних відносин, а з ними і нова держава — самодостатня і процвітаюча Україна, в якій будуть жити щасливі люди.

Нова школа — це новий зріз якості, це школа радості, це нові технології і компетентності. Розбудова нової української школи — це системно здійснюваний процес формування діяльній, інноваційній людини.

Концепція нової української школи при її втіленні у практику буде сприяти прийняттю та імплементації нової редакції Закону України «Про освіту», а десять передбачених у ній компетенцій школяра — закріпленню нового змісту і якості шкільної освіти.

Мовні компетенції будуть забезпечувати вільне спілкування материнською, державною і іноземними мовами. Математична компетентність дозволить застосовувати математичні методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Компетенції у природничих науках забезпечать наукове розуміння природи сучасних технологій. Інформаційна компетентність

обумовлює впевнене застосування інформаційно-комунікативних технологій. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, умінь і навичок забезпечуватиме компетенція уміння вчитися впродовж життя. Компетенція ініціативності і підприємливості дозволить генерувати нові ідеї і ініціативи та послідовно втілювати їх у життя. Форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, сім'ї і на роботі, забезпечуватимуть соціальна і громадська компетентності.

Формування мистецьких смаків, розуміння власної національної ідентичності та поваги до полікультурного середовища забезпечуватиме компетентність самовираження і обізнаності у сфері культури.

Формуванню уміння розумно і раціонально користуватися природними ресурсами, усвідомленню ролі навколишнього середовища слугуватиме екологічна грамотність і здорове життя.

Втіленню у життя цієї частини освітньої реформи слугуватиме удосконалення системи вищої педагогічної освіти і відтворення вчителя XXI століття. Майбутній вчитель, як і учень, повинен стати висококомпетентним професіоналом. Для цього потрібно впровадити єдину магістерську програму із терміном навчання 5 років, а не 3, і тим більше не 2 роки. Тільки за таких умов сформується новий учитель, який забезпечить формування означених десяти компетенцій школяра.

Компетентнісний підхід у підготовці вчителя забезпечить:

- здатність до навчальної роботи у сучасній школі, глибоке володіння методами і технологіями навчання, взаємодії з учнями;
- досконале планування своєї навчальної і виховної роботи;
- формування здатності до колективного аналізу і взаємодії з педагогами, учнями, батьками;
- здатність виступати вихователем-професіоналом.

Це лише один фрагмент у здійсненні модернізації шкільної освіти, але вагомий, бо буде сприяти піднесенню авторитету і освіти України в цілому. ■

ЛІТЕРАТУРА

---

1. Закон України «Про освіту» / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>.

2. Закон України «Про вищу освіту» / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/stru>.
3. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / Міністерство освіти і науки України; Концепція нової української школи (ухвалена рішенням Колегії МОН України 27.10.2016). 40 с. URL : <https://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczya.pdf>.
4. Концепція розвитку педагогічної освіти в Україні / Міністерство освіти і науки України (затверджена наказом МОН України № 776 від 16.08.2018). URL: <https://mon.gov.ua/.../pro-zatverdzhennya-konceptiyi-rozvit...>

Радченя Ірина Вікторівна,

*аспірант кафедри початкової,
дошкільної та професійної освіти
Харківського національного педагогічного
університету, імені Г. С. Сковороди*

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЖИТТЄВОТВОРЧОГО ВЧИТЕЛЯ У ПЛОЩИНІ ФІЛОСОФСЬКОЇ РЕФЛЕКСІЇ

Сфера педагогічної освіти в Європі зазнає глибоких змін — оновлюються всі ланки її національних систем, розвиваються нові форми зв'язків між сферою підготовки вчителів та школою, модернізуються її зміст і методи. В умовах інтеграції національної освіти до єдиного європейського простору посилюються вимоги до забезпечення взаємозв'язків і взаємодії між національними системами професійної підготовки майбутніх учителів. Дослідження цих процесів є винятково актуальним завданням з огляду на перспективи входження України до загальноєвропейського освітнього простору. Становлення нової системи вищої освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір, супроводжується суттєвими змінами в теорії та практиці навчально-виховного процесу у ВНЗ. Трансформації характеру навчання відбуваються в контексті глобальних освітніх тенденцій, до яких належать:

- орієнтація на активне засвоєння людиною способів пізнавальної діяльності;